

Datum
2017-02-23

Registrator
Finansdepartementet
fi.registrator@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm

Remissvar Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Almega Tjänsteföretagen är arbetsgivarförbund för cirka 2 500 medlemsföretag med runt 80 000 anställda och tecknar bland annat kollektivavtal för friskolor och fristående förskolor. Almega Tjänsteföretagen vill avseende utredningen Ordning och reda i välfärden inkomma med följande synpunkter.

Förslaget är illa underbyggt och ogenomtänkt. Förslaget skulle leda till suboptimeringar, kringgåenden och är i vissa delar rent av kontraproduktivt.

Enligt förslaget skulle företag, som investerar i onödigt dyra datorer och ökar det så kallade operativa kapitalet, få ha en högre vinst än det företag som till exempel väljer att satsa på personalens kompetensutveckling.

Förslaget avvisas i sin helhet eftersom det i praktiken innebär ett vinstförbud som kommer leda till att inga eller bara några få friskolor eller fria förskolor kommer att finns kvar.

Ett framgångsrikt företagande för ett välståndsskapande näringsliv

I kapitlet 9.6 "Vinster i välfärden behöver regleras" gör utredningen ett försök att motivera varför en vinstreglering skulle behövas. Den argumentationen visar dock att utredningen inte förstått näringslivets grundförutsättningar. Det finns inget resonemang om att företag genom effektivare resursutnyttjande, metodutveckling, högre kvalitet och nöjdare kunder kan generera vinst. Det som kännetecknar ett framgångsrikt näringsliv är ständig förändring, innovation och utveckling.

Utredningen synes utgå från att vinst uppstår när resurser inte används till avsett ändamål. Att företag kan drivas så att överskott uppstår är själva kärnan i allt företagande. Vinst uppstår när resultatet av det som producerats, oavsett om det är varor eller tjänster, har ett större värde än de resurser som tagits i

anspråk. Det finns många exempel på framgångsrika svenska exportföretag som på så vis under decennier genererat stora vinster. Det finns också många företag i olika branscher som är underleverantörer till offentlig sektor och som genererar vinst utan att det förs någon diskussion om att skattemedel därmed inte skulle användas till avsett ändamål.

Men när det gäller välfärdsföretag förutsätter utredningen, utan närmare motivering, att företag inom välfärdssektorn i huvudsak drivs av att kortsiktigt maximera vinster genom sänkt kvalitet. Det finns snarare skäl att anta att det är särskilt viktigt för företag inom välfärdssektorn att leverera kvalitet om de vill utvecklas långsiktigt och ha ett överskott.

Utredningen bortser helt från privata företags bidrag till utveckling i en fungerande marknadsekonomi och att det faktiskt byggt vårt välstånd. Det har bland många inom näringslivet skapat en djup oro att utredningen inte förstått företagandets grunder.

Bristande effektivitet inom offentlig sektor

Inte heller förs något resonemang kring att välfärdsföretag tillför kvalitet till den gemensamma sektorn. Om en kommunal skola och en friskola erhåller lika finansiering och friskolan med lägre kostnader kan leverera bättre resultat, med hänsyn taget till socioekonomiska faktorer, och har nöjdare föräldrar så innebär det ett bättre nyttjande av skattemedel.

Utredningen har överhuvudtaget inte reflekterat över att de påstådda så kallade "övervinsterna" bland annat skulle kunna förklaras genom bristande effektivitet inom de delar av offentlig sektor där samma ersättningssystem tillämpas som för privata aktörer. Att utredningen inte tittat närmare på dessa frågeställningar får nog tillskrivas att ansvaret i så fall skulle kunna riskera att falla på det politiska ledarskapet.

Utredningens eget räkneexempel visar orimligheten

I tabell 10.2 (sidan 358) i utredningen redogörs för ett tänkt exempel som på ett mycket belysande sätt visar att utredningen inte förstått förutsättningarna för att driva företag. Det tänkta företaget i räkneexemplet har en omsättning på 1 477 000 000, det vill säga nästan 1,5 miljarder. Enligt utredningen blir då högsta tillåtet rörelseresultat 5,7 miljoner, vilket motsvarar 0,4 procent av omsättningen. Utredningen har kommit fram till 5,7 miljoner genom att räkna fram ett så kallat operativt kapital och sedan ta sju procent plus statslåneräntan på det operativa kapitalet. Begreppet operativt kapital är ett begrepp som inte används inom tjänsteproducerande företag eftersom man i stort sett inte har värden investerade i maskiner eller andra anläggningstillgångar.

Var och en som någonsin drivit ett företag vet att försöka balansera ett företag med 0,4 procent av omsättningen som högsta tillåtna rörelseresultat är omöjligt och helt verklighetsfrämmande. Det går inte att driva ett företag med den

precisionen på den nivån eftersom det finns allt för många ingående variabler som förändras under ett verksamhetsår.

Om man använder utredningens siffror och antaganden från exemplet men omsätter det på en mycket mindre verksamhet så blir orimligheten i förslaget mycket tydligt. En liten friskola på landet med 20 elever och som vi antar får en ersättning från kommunen om 100 000 kronor per barn har därmed en omsättning på 2 000 000 miljoner kronor. Antar vi att skolan har samma andel så kallat operativt kapital som utredningens räkneexempel, så blir högsta tillåtna rörelseresultat 8 000 kronor. För att hamna nära det hösta tillåtna rörelseresultat så bör skolan ha rörelsekostnader på 1 992 000 kronor.

Om den lilla friskolan i början av ett år skulle förlora två elever så kommer skolpengen att sjunka med 200 000 kronor och eftersom en stor del av verksamhetens kostnader är fasta eller tar tid att avveckla så kommer förlusten för året att bli närmare 200 000 kronor, men låt oss ändå anta att förlusten stannar vid 160 000 kronor. Då skulle den lilla byskolan behöva ha ackumulerat den högsta tillåtna vinsten (8 000 kronor) i 20 år för att ha tillräckligt med kapital i företaget för att klara av ett plötsligt tapp av två elever under ett enskilt år. Ingen kan driva ett företag under sådana förutsättningar.

Utredningen har på något sätt försökt att hantera frågan om underskott från tidigare år genom att tillåta att underskott för de tre senaste föregående åren ska kunna räknas in i tillåtet rörelseresultat. Hur företaget ska överleva de tre åren med underskott reflekterar utredningen överhuvudtaget inte över. I stället skriver utredningen (sidan 355) att förslaget att få räkna in tre tidigare års underskott är hämtat från kommunallagen och de regler som gäller för Sveriges kommuner. Att utredningen utgår från att privata företag skulle ha en finansieringssituation som liknar kommunernas och kunna klara tre år av underskott, vittnar bara om okunskap.

Almega Tjänsteföretagen vill i övrigt ansluta till de remissvar som ingetts från Almega AB, Friskolornas Riksförbund, Vårdföretagen och Svenskt Näringsliv.

Almega Tjänsteföretagen

Stefan Koskinen